

Професійна спрямованість викладання української мови як засіб розвитку ключових компетентностей здобувача освіти ЗП(ПТ)О

*Ольга ЛЯШЕНКО, викладач української мови
ЗП(ПТ)О «Богодухівський регіональний центр
професійної освіти Харківської області»*

1 слайд титул

2 слайд

У своїй професійній діяльності педагог все частіше зустрічається з необхідністю володіти та вміло використовувати знання із різних галузей науки, психології тощо. Актуальним залишається здійснення міжпредметних зв'язків у процесі вивчення української мови (за професійним спрямуванням) у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

3 слайд

Тому перед сучасним викладачем стоїть завдання не лише підвести здобувачів освіти до успішного оволодіння програмним матеріалом, а й навчити їх користуватися українською мовою для поповнення своїх фахових знань.

Адже, фахову компетентність спеціаліста становить обізнаність у предметній галузі, сформованість інтелектуальних операцій і мовно-мовленнєва діяльність, яка є основою комунікативної компетентності.

4 слайд

Проте знання мови автоматично не забезпечує мовцеві можливість повноцінного спілкування. Мовна компетенція, як і сформована на її основі компетенція мовленнєва, є підґрунтям, фундаментом формування іншої важливої компетенції – комунікативної.

Основні складові мовної компетенції подано на **слайді 5.**

Оволодіння мовою і мовленням – необхідна умова формування соціально активної особистості. Мовлення є не лише засобом спілкування, але й засобом мислення, носієм свідомості, пам'яті, інформації, засобом управління своєю поведінкою.

На **слайді 6** представлено основні мовленнєві компетенції, якими повинен володіти сучасний здобувач освіти.

Українська мова як навчальна дисципліна певною мірою пов'язана практично з усіма навчальними дисциплінами. Мова є засобом спілкування, а професія - інформаційним матеріалом, який використовуємо для розв'язання важливих економічних проблем завдяки доречному, правильному добору мовних одиниць. Знання мови професії підвищує ефективність праці,

продуктивність виробництва, допомагає краще орієнтуватися в безпосередніх ділових відносинах.

7 слайд

Для формування комунікативної компетентності здобувачів освіти доцільно застосовувати так звані продуктивні технології вивчення мови, що сприяють розвиткові комунікативних умінь і навичок здобувачів освіти, їхньої пізнавальної діяльності, установленню емоційних контактів між учасниками освітнього процесу. З позиції розвитку мовленнєвих умінь і навичок організація продуктивного навчання гармонійновплітається до занять з української мови (за професійним спрямуванням), оскільки передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне розв'язання проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації, які вдало спроектовані на професійну діяльність фахівців ЗП(ПТ)О.

Цінними для формування мовленнєвої компетентності здобувачів освіти майбутніх фахівців є методи інтерактивного навчання. Структура уроку з використанням методів інтерактивного навчання подана **на слайді 8.**

На власних заняттях української мови постійно звертаюся до вправ та завдань, які мають професійну спрямованість. Кожний розділ курсу української мови містить певний міжпредметний матеріал, що сприяє поглибленому розумінню мовних явищ, розширенню світогляду здобувачів освіти, формуванню в них умінь застосовувати суміжні знання. Раціонально поєдную традиційні методики та онлайн-сервіси.

9,10 слайд

Інформаційні технології є важливою складовою нашого життя. Сучасний здобувач освіти багато часу проводить із гаджетами, він живе в світі Інтернету, соціальних мереж, сайтів, блогів, цифрового аудіо та відео контенту. Тому на власних уроках при поясненні нового, при закріпленні викладеного матеріалу, як систему контролю та перевірки знань здобувачів освіти використовую ІКТ (схеми і таблиці; тест «На урок») тощо.

На 11 слайді подано деякі із видів вправ та завдань з використанням ІКТ, які мають професійну спрямованість. Так, наприклад, ***сенкан*** – це технологія розвитку критичного мислення на стадії синтезу та рефлексії. Дана технологія дає можливість реалізувати міжпредметну інтеграцію, розвиває вміння висловлювати власну думку, грамотність, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, допомагає узагальнити отриману інформацію, виявити творчий потенціал здобувачів освіти.

Використання WordArt об'єктів. Такі завдання дають змогу виробити у здобувачів освіти уміння використовувати раніше одержані знання під час вивчення нового, розширювати і поповнювати свій кругозір, виконувати

завдання, які вимагають активного мислення. Наприклад, для здобувачів групи, які навчаються за професією «Кухар, Кондитер» пропоную такі завдання.

1. Використовуючи WordArt об'єкти вказати види технік нарізки, та з двома-трьома словами скласти складносурядне речення.
2. Використовуючи техніку WordArt написати фразеологізми та пояснити їх значення.

Робота в парах. Суть прийому полягає в тому, що кожен здобувач освіти може передати свої знання іншим дітям та отримати від однокласників нову для себе інформацію у процесі спілкування. Наприклад, для здобувачів освіти, які навчаються за професією «Офісний службовець (бухгалтерія); Оператор комп'ютерного набору» було запропоновано таке завдання: *Задати по 2 слова молодіжного комп'ютерного сленгу, а напарник говорить значення цих слів. (Ася, аська- ася, ICQ. Інфа — інформація. Коннект — зв'язок. Монік — монітор).*

Робота в групах. Групова робота належить до однієї з форм діяльності інтерактивних технологій навчання. Групова форма організації роботи корисна для формування навичок дискутувати. Більшості учнів легше висловитися в невеличкій групі. Цей метод дає можливість одночасно висловитись багатьом дітям і заощадити час. Наприклад, для здобувачів освіти, які навчаються за професією «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва» було запропоновано таке завдання. *Прокоментуйте вислів «Найсмачніший хліб од свого мозоля», «Хто в полі не трудиться як слід, у того ніколи не родить хліб».*

12 слайд

Також для формування мовної та мовленнєвої компетенцій здобувачів освіти використовую фрагменти експрес-уроків з Олександром Авраменком - короткі відеопояснення у рамках щоранкової телепрограми, створені в якості освітнього проєкту, на яких представляється відеоурок тривалістю 1,5-2 хвилини з поясненням певного правила та прикладами його застосування. Замість звичного пояснення правил, пропоную здобувачам освіти переглянути відеофрагмент.

Робота з розвитку зв'язного мовлення здобувачів освіти спрямована на формування вмінь будувати висловлювання в усній і письмовій формі. Зміст цієї роботи передбачає розвиток культури діалогічного і монологічного мовлення, що є найважливішим інтегрованим показником забезпечення їхньої мовленнєвої компетенції. Для реалізації принципу професійної спрямованості викладання української мови, пропоную на своїх уроках завдання, приклади яких подано **на слайдах 13,14.**

15 слайд Піктограми від лат. (pictus – розмальований і грец. -запис) – це прийом, під час використання якого, абстрактну або образну інформацію, що запам'ятовується, схематично зображують спрощеними малюнками (образні

пiктограми), це сприяє розвитку мислення, уваги, пам'ятi, уваги, активiзацiї зв'язного мовлення, орієнтуваннi у просторі. Так, наприклад, для здобувачів освiти, що навчаються за професією Оператор комп'ютерного набору пропоную такі завдання: *Використовуючи подані слова, скласти і записати складносурядні речення, які можна було б ввести у зв'язний текст (підметами в цих реченнях мають бути подані іменники). Скласти з утворених речень зв'язний текст.*

16 слайд

На відміну від звичайної загадки, де об'єкт зашифровано вербально, ребус розвиває ще й логічне образне мислення, увагу, аналітичні здібності, вчить здобувача освiти нестандартно сприймати графічне зображення, сприяє розвитку творчих здібностей, пізнавальної активності, а також тренує зорову пам'ять і правопис. Досить часто на своїх уроках пропоную здобувачам освiти розгадати ребуси, приклади яких ви бачите зараз на слайді.

17 слайд

В своїй професійній діяльності, особливо в умовах дистанційного навчання, використовую Google-Форми, за допомогою яких створюю опитувальники, вікторини, анкети. Підходить для організації засобів діагностики і моніторингу виконання домашнього завдання та самостійної роботи на уроці.

18 слайд

Досить цікавими та ефективними з точки зору організації навчання української мови є онлайн-курси від EdEra та Освіторія у формі корисних порад (лайфхаків), які допомагають опанувати базові теоретичні знання з української мови, розвивати навички успішної мовленнєвої комунікації, а також готуватися до складання ЗНО.

19 слайд

Усі зазначені методи об'єднують в одне ціле діяльність викладача та здобувачів освiти, яка спрямована на вдосконалення мовних знань, розвиток комунікативно-мовленнєвих умінь і навичок, дозволяють продуктивно керувати пізнавальною діяльністю здобувачів освiти і реалізують освітню, виховну, розвивальну, мотиваційну, контрольну-корекційну функції навчання.

Досвід роботи показує, що використання технологій продуктивного навчання, ІКТ, онлайн-сервісів на уроках української мови сприяє емоційній стабільності дитини, формуванню навичок самоосвітньої, дослідно-пошукової діяльності, забезпеченню самореалізації кожної дитини, формування ключових компетентностей, досягненню життєвого успіху.

20 слайд

Отже, досягнення мети – це важкий і довгий шлях, але це можливо зробити, якщо вірити в те, що робиш, крокувати в ногу із часом і бути сучасним, цікавим викладачем. **21 слайд** Дякую за увагу!